

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR
MARIA KARLSSON**

Seduta tat-30 ta' April, 2010

Talba Numru. 929/2008

**Go Plc (C-22334)
vs
Hydro Rocks Company Limited (C-13383)**

It-Tribunal,

Wara li ra t-talba attrici ghall-kundanna tal-konvenuti ghall-hlas ta' tlett elef tnejn u erbghin ewro u disgha u tlettin ewro centezmu (€3042.39) rapprezentanti hsarat ikkagunati lill-infrastruttura tas-socjeta' attrici fi Triq d'Argens, Msida f'Lulju, 2007 u dan skont fattura bir-riferenza MC04124 datata 17 ta' Awssu, 2007 (fajl relattiv – GT205/07). Dokumenti ezebiti in atti huma Dok A, B u C.

Illi nterpellata diversi drabi sabiex tghaddi ghal hlas, is-socjeta' konvenuta baqghet inadempjenti u ghalhekk kellha ssir din il-kawza kontra s-socjeta' konvenuta li minn issa hija ngunta ghas-subizzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghaldaqstant, is-socjeta' attrici, permezz ta' din l-istanza titlob lil dan it-Tribunal sabiex jiddikjara lis-socjeta' konvenuta responsabbli ghal hsarat ikkawzati u tikkundanaha thallas l-ammont kif mitlub, bl-ispejjez inkluzi dawk tal-ittra ufficjali.

Ra r-risposta tas-socjeta' konvenuta fejn qalet illi hija m'hijiex responsabbli ghad-danni allegatament mgarrba mis-socjeta' attrici, konsegwentement ma hemmx danni x'jigu likwidati favur is-socjeta' attrici. Fi kwalunkwe' kaz u bla pregudizzju ghall-premess, is-socjeta' attrici ghandha ggib il-prova skont il-ligi tal-quantum tad-danni minnha pretizi.

In oltre ma hemmx lok ghall-kundanna tas-socjeta' eccipjenti ghal hlas ta' danni favur is-socjeta' attrici.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri permessi bil-ligi.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta' attrici.

Sema' x-xhieda ta' Robert Magro, Victor Busuttil, Paul Darmanin, Joseph Chircop, Silvan Montesin, John Farrugia, Peter Baldacchino u Barry Baldacchino.

Ra n-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

Ikkunsidra:-

Illi din il-kawza titratta dwar hsarat subiti mis-socjeta' attrici fl-infrastruttura taghha meta intlaqat 'cable' waqt illi kien qed isir xoghol ta' skavar mis-socjeta' konvenuta. Illi mill-provi jirrizulta li huwa minnu li waqt illi s-socjeta' konvenuta kienet qed twettaq xi xoghlijiet fi Triq Rue d'Argens laqtet il-'cable' tas-socjeta' izda skont is-socjeta' konvenuta hija ma tistax titqies responsabbli ghal dawn il-hsarat peress illi l-'cable' ma kienx jinsab fil-livell adegwat ta' tmenin centimetru.

Intqal mis-socjeta' attrici, illi skont il-permess mahrug mill-Awtorita' Dwar it-Trasport ta' Malta, huwa stipulat illi l-kuntrattur huwa responsabbli ghal hsarat li jsiru lis-servizzi li jinsabu taht l-art, u li jigu kawzati mill-ingenji, materjali

jew kwalunkwe' process iehor relatat mal-permess moghti lill-kuntrattur. Illi mill-provi jirrizulta mhux kontestat illi s-socjeta' attrici ghamlet il-*'markings'* kollha necessarji fit-triq skont il-procedura tal-permes li jinhareg lill-kuntrattur. Izda sta ghal kuntrattur li jaghmel *'pilot holes'* bil-ghan li jaccerta li l-infrastruttura li tinsab taht l-art ma ggarrabx hsara. Illi rrizulta li kienu saru *'pilot holes'* izda hemm dubju dwar jekk intuzax *'tracking device'* fil-post fejn sar l-incident. Illi bhala prekawzjoni ulterjuri, l-kuntrattur ghandu ukoll juza ingenji ghall-iskavar adegwati u li ma jikkawzax hsara lill-infrastruttura. Illi skont is-socjeta' attrici ghalkemm hija ghandha taghmel il-*'markings'* necessarji, huwa l-kuntrattur li jinghata il-permess sabiex jiskava u ghaldaqstant ghandu l-obbligu li jiehu l-prekawzjonijiet kolha necessarji sabiex ma jsiru ebda hserat lill-infrastruttura fejn ikun qieghed jsir l-iskavar. Illi dejjem skont is-socjeta' attrici, l-kuntrattur kellu l-obbligu li jaghmel *'pilot holes'* sabiex jara bi preciz fejn tinstab l-infrastruttura u li anke ghandu juza *'track location equipment'* bhala prekawzjoni. Illi dejjem skont il-permess li jinhareg mill-Awtorita' dwar it-Trasport lill-kuntratturi, jinghad illi jekk kemm-il darba il-*'cables'* jinsabu f'certu profondita' dawn ma jistghux jigu lokalizzati bi *'tracking device.'*

Illi rrizulta mill-provi li s-socjeta' attrici taghmel biss il-*'markings'* fit-triq u m'hijjex obligata tghid lill-kuntrattur f'liema profondita' ghandhu jqieghed il-*'cables'*. Lit-Tribunal jirrizulta li sta ghal kuntratturi li jsiru jafu fejn huma l-*'cables'* u dan permezz ta' *'pilot holes'* u *'tracking devices'*.

Illi mill-provi tas-socjeta' konvenuta jirrizulta li l-infrastruttura tas-socjeta' attrici ma kienetx fil-limitu ta' profondita' adegwata. It-Tribunal jirrilleva li dwar il-kejl u profondita' adegwata ghalkemm dan il-qies m'huwiex regolat skont korp ta' regolamenti, hemm sistema ta' *standard* ta' tmenin centimetri li huwa normalment accettabbli mill-partijiet kollha.

Illi mill-provi tas-socjeta' konvenuta, t-Tribunal ma jistax ma jirrellevax illi ghandu xhieda kontrastanti dwar jekk

intuzawx '*track locators*' u jekk ghamlux '*pilot holes*'. Illi John Farrugia stqarr li ghamlu '*pilot holes*' kif ukoll uzaw '*track locators*' filwaqt illi Peter Baldacchino xehed illi f'dan ix-xoghol partikolari ma tqeghdux '*pilot holes*.' Illi a fol 24 tar-rapport intern mhejji mis-socjeta' attrici dwar l-incident hemm imnizzel fin-numru 12, illi l-'*pilot holes*' saru. Izda fl-istess rapport it-Tribunal ma jistax ma jirrimarkax illi fin-numru 9 ta' dan ir-rapport ghal '*depth of damaged cable below street level*' minflok numru jew qies hemm biss il-kelma '*yes*' li fic-cirkostanzi, t-Tribunal ma jhossx illi hija risposta adegwata ghan-numru abbinat mal-mistoqsija.

Illi huwa minnu li ghad m'hemmx korp ta' regolamenti li jirregolaw u jiggwidaw l-awtoritajiet koncernati ma' dan it-tip ta' xoghlijiet ta' infrastruttura, partikolarment fejn jirrigwarda qisien ta' profondita'. Illi jezistu vari entitajiet li joffru s-servizzi taghhom lill-pajjiz u li l-infrastruttura taghhom tinsab taht l-art. Illi ma jidhirlux illi jezistu ebda parametri regolamentari dwar it-tqeghid ta' din l-infrastruttura, izda skont il-permessi ir-responsabbilita' ghandha tkun tal-kuntratturi.

Illi t-Tribunal jirrillewa li fil-kaz in kwistjoni m'ghandhux dubju li s-socjeta' konvenuta aggixxiet bi prudenza meta kienet qieghda tiskava u jekk il-'*cable*' tas-socjeta' attrici kien jinsab 'l fuq minn sittin centimetru minn wicc l-art jista' jinghad il-kaz illi dan il-'*cable*' ma kienx fi profondita' adegwata jew skont mizuri adottati u accettabli mill-entitajiet koncernati. Izda madankollu, ghalkemm il-kundizzjonijiet mnizzla fil-permessi li jinghataw lill-kuntratturi iqieghdu r-responsabbilita' kollha fuq il-kuntratturi ma jfissirx illi kull kaz m'ghandux jigi ezaminat bir-reqqa.

Illi fil-kaz in ezami, skont is-socjeta' attrici, il-profondita' tal-'*cable*' kien bejn zewg u tlett piedi. Illi fil-kaz in kwistjoni jirrizulta lit-Tribunal illi s-socjeta' konveuta kienet ghamlet il-'*pilot holes*' izda ghandu dubji serji jekk intuzawx '*tracking devices*' kullimkien partikolarment fil-post ta' l-incident.

Jirrizulta wkoll lit-Tribunal li wara li ntlawt l-*'cables'* appartenenti lis-socjeta; attrici din hadet hsieb li tbaxxi l-istess cables u ma thallihomx fl-istess livell. It-Tribunal ghalhekk huwa tal-fehma li anke skont is-socjeta' attrici l-*'cables'* ma kienux tqieghdu fi profundita' adegwata.

Illi s-socjeta' konvenuta sa mill-bidu ta' l-incident qatt ma riedet tammetti responsabbilita' tal-hsarat peress illi l-*'cable'* kien tqieghed baxx wisq. Dejjem dwar il-livell ta' profundita' tal-*'cables'* lit-Tribunal jirrizultalu li l-propjetarji tal-infrastruttura ma jzigux illi l-*'cables'* taghhom ghandhom jkunu skont certu qisien izda jirrizulta lit-Tribunal li jezisti *'standard'* accettat mill-entitajiet kollha li ghandhom l-infrastruttura taghhom taht it-triq u li l-profondita' ghandha tkun ta' tmenin centimetri. Illi dan il-qies qieghed jigi adottat mill-awtoritajiet u huwa rispettatt mill-kuntratturi. Izda ghalkemm huwa *standard* accettat mhuwiex sal-lum *standard* regolat taht korp ta' regolamenti.

It-Tribunal jemmen lis-socjeta' konvenuta meta tghid illi l-infrastruttura kienet qieghda wisq vicin l-art tat-triq izda, huwa minnu li t-tqieghid ta' *'cable'* f'certu profundita' m'huwiex regolatat imkien hlief fl-*'specifications'* li jinghataw lill-kuntratturi mall-permessi. Illi jemmen ukoll lis-socjeta' konvenuta meta tghid illi l-ewwel bdew jaqtghu bit-*'trencher'* imbghad bdew jaqtghu bl-ghodda ta' l-idejn izda irrizulta li s-socjeta' konvenuta laqtet il-cable appartenenti lis-socjeta' attrici fil-mument illi l-*'overseer'* ma kienx prezenti..

Fil-kaz in ezami t-Tribunal huwa tal-fehma li l-permessi kif jinhargu, l-kuntratturi ghandhom joqghodu iktar attenti meta jkunu qieghdin jiskavaw u ghandhom ukoll l-obbligu li jevitaw u jipprevedu li *'cables'* jistghu ma jkunux fi profundita' ta' almenu tmenin centimteru skont l-*'specifications'* u dan minhabba il-fatt illi l-profondita' ta' *'cables'* ma hija regolata mkien u sakemm din il-profondita' ma tkunx regolata il-kuntrattur ha jibqa' responsabbli ghad-danni li jikkawza. Illi fil-fehma tat-Tribunal ma jemminx lis-socjeta' attrici uzat *'track locator'* fil-post tal-incident. Illi kieku fil-fatt intuza *'tracking device'*

dan kellu jilqa' senjalazzjoni tal-*'cable'* partikolarment jekk il-*'cable'* kien qiegħed vicin il-wicc tat-triq.

Illi fil-fehma tat-Tribunal kuntrattur magħzul għal xoghlijiet tal-iskavar għandu joqghod wisq aktar attent partikolarment meta wiehed jara l-kundizzjonijiet li jinhargulu fil-permessi w sakemm ma jkunx hemm korp ta' regolamenti li jirreoglaw l-infrastruttura ta' entitajiet li jagħtu certi servizzi lill-pajjiz, il-kuntrattur qiegħed jidhol għal responsabilita' enormi.

It-Tribunal jirrelleva li, skont id-dokumenti in atti, s-socjeta' attrici kellha jkollha *'overseer'* il-hin kollu partikolarment għaliex l-iskavar kien qiegħed isir vicin *'fibre optic cables'* izda nzerta li fil-mument tal-incident Paul Darmanin, l-*'overseer'* tas-socjeta' attrici, ma kienx hemm. Fil-fehma tat-Tribunal dan huwa nuqqas serju da parti mis-socjeta' attrici għaliex bl-ghajnuna tieghu il-kuntrattur seta' jkun iggwidat ahjar.

Illi mix-xhieda principali tas-socjeta' konvenuta, u cioe' il-bniedem li min naha tas-socjeta' konvenuta kien qiegħed jiskava t-trinka, qal illi huma kienu għamlu *'pilot holes'* u uzaw *'track locators'* tul it-triq kollha izda dawn ma jintuzawx fl-istess gurnata u ma ftakarx jekk uzawx *'track locators'* għal parti fejn kien intlaqat il-*'cable'*.

F'dan ir-rigward, it-Tribunal jikkonkludi li ma ntuzawx it-*'track locators'*. Illi kieku ntuza dan il-mekkanizmu, il-fatt illi l-*'cable'* kien jinsab vicin il-wicc tat-triq, zgur li kien jilqa' s-senjalazzjoni tal-pozizzjoni tal-*'cable'*.

It-Tribunal jidhirlu li wara li sema' u evalwa l-provi kollha b'lenti qawwija ma jstax ma jasalx għall-konkluzjoni li fil-kaz in ezami, z-zewg partijiet ikkontribwew għal hsarat li sehew u li kien hemm negligenza miz-zewg partijiet.

Illi minn banda wahda, s-socjeta' attrici kellha jkollha *'overseer'* il-hin kollu sabiex jiggwida lill-kuntrattur. Illi nzerta li fil-mument tal-incident l-*'overseer'* ma kienx *'on site.'* Illi in oltre il-*'cable'* appartenenti lis-socjeta' attrici ma kienx qiegħed fi profondita' skont *'specifications'* li

jkollhom normalment. Illi jirrizulta li hemm prassi ta' profundita' ta' tmenin centimetru osservat mill-entitajiet kollha izda ghalkemm huwa *standard* regolarment osservat mhuwiex regolat bil-ligi. Illi lit-Tribunal m'ghandux dubju li l-*'cable'* in kwistjoni kien fi profundita' ta' mhux aktar minn sittin centimetru tant illi s-socjeta' attrici sussegwentement baxxiet dan il-*cable*. Illi t-Tribunal huwa wkoll konxju mill-fatt illi ma hemmx korp ta' regolamenti li jirregolaw il-profondita' tal-infrastruttura li tipprovdi servizzi lill-pajjiz u li jinsabu taht l-art. Izda madankollu ma jfissirx illi m'ghandux jipprevali s-sens komun minn naha ta' kulhadd u jekk kemm-il darba l-*'ispecifications'* isejjhu *'bench mark'* ta' tmenin centimetru allura l-istess infrastruttura ghandha tinsab f'din il-profondita.' Illi din ma kienetx kwistjoni ta' ffit centimetri izda pjuttost ta' differenza ta' hmistax-il centimetru.

Illi ghaldagstant, it-Tribunal jhossu moralment konvint illi fil-kaz in ezami il-*'cable'* kien jinsab wisq vicin wicc l-art. Huwa konvint ukoll illi n-nuqqas ta' l-uzu ta' *'track locator'* kien zball. Illi nuqqas iehor kien li fil-hin ta' l-incident l-*'overseer'* tas-socjeta' attrici ma kienx *'on site'* u ghalhekk ma kienx qieghed jsegwi x-xoghlijiet kif kien obligat jaghmel skont il-permess moghti lill-kuntrattur.

Illi s-socjeta' attrici hija il-propjetarja tal-*'cables'* li ntliaqtu u fil-fehma tat-Tribunal ma kellix thalli li dawn il-*'fibre optic cables'* jitqieghdu vicin il-wicc tat-triq kif instabu meta tqieghdu originarjament. Illi skont *'standard'* ta' qisien l-infrastruttura ghandha titqieghed distanza mill-wicc tat-triq ta' tmenin centimetri.

Illi ghaldagstant, ghar-raguni li l-*'cable'* kien jinsab wisq vicin l-art, it-Tribunal qieghed *'arbitrio boni viri'* jattribwixxi parti mill-htija ta' dan l-incident lis-socjeta' attrici minhabba certu nuqqasijiet li gew svelati mill-provi.

Illi t-Tribunal jidhirlu li s-socjeta' konvenuta naqset meta ma uzatx *'track locator'* u ghandu dubji serji jekk fil-fatt kienux saru *'pilot holes'* fejn sar l-incident u anke jekk skont dokument, a fol 24, ezebit mis-socjeta' attrici ntqal illi l-*'pilot holes'* kienu saru. Illi meta kuntrattur ikun qieghed

Kopja Informali ta' Sentenza

jaccetta li jaghmel xoghol ta' l-iskavar ghandu l-obbligu li jiehu l-prekawzjonijiet kollha necessarji. Illi fil-fehma tat-Tribunal dan l-incident seta' ma kellux l-ezitu li kellu jekk kemm-il darba s-socjeta' konvenuta uzat il-mezzi kollha ghad-disposizzjonijiet taghha izda mill-banda l-ohra t-Tribunal ma jistax ma jqiesx ukoll in-nuqqasijiet tas-socjeta' attrici msemmija minnu hawn fuq li kkontribwew ukoll ghall-hsarat li sehew.

Ghalhekk, wara li sema' u evalwa l-provi kollha bir-reqqa, t-Tribunal ma jhossux moralment konvint illi t-tort tal-hsarat huma ta' parti wahda biss, u ghalhekk qiegheed jilqa' t-talba attrici in parte u jikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lis-socjeta' attrici limitatament fis-somma ta' elfejn, mitejn wiehed u tmenin ewro u hamsin centezmi (€2281.50).

Bl-ispejjez kollha msemmija mis-socjeta' attrici sopportati tlett kwart ghas-socjeta' konvenuta u kwart ghas-socjeta' attrici u bl-imghaxijiet mid-data tas-sentenza sad-data tal-pagament effettiv.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----